

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Українська мова і література»

Спеціальність 014 Середня освіта

Спеціалізація 014.01 Українська мова і література

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «29» серпня
2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	« Основи комунікативної лінгвістики »
Викладач (-і)	Голянич Марія Іванівна
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-08
E-mail викладача	maria.holianych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліни „Основи комунікативної лінгвістики” вивчає найзагальніші питання комунікативної лінгвістики, ключові проблеми лінгвальної комунікації, специфіку спілкування в різних комунікативних умовах, складники комунікативного акту, вагомі в міжособистісному спілкуванні, а також комунікативний аспект аналізу синтаксичної системи української мови, проблемні питання типології синтаксичних одиниць у світлі комунікативного підходу до їхнього аналізу. Навчальна дисципліни „Основи комунікативної лінгвістики” має такі базові поняття: комунікативна лінгвістика, комунікативний синтаксис, мовленнєвий акт, мовленнєвий жанр, комунікація, комунікативна діяльність, інформація, вербальні і невербальні засоби спілкування, комунікативний синтаксис, система синтаксичних одиниць у світлі комунікативного синтаксису.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни „Основи комунікативної лінгвістики” є систематизовано розглянути найактуальніші проблеми, означені поняттям „комунікація”, розкрити предмет, завдання, категорії комунікативної лінгвістики, загальну закони спілкування та організацію засобів мовного коду в процесі комунікації; ознайомлення із суперечливими питаннями синтаксису в традиційному викладі, апробація комунікативного аспекту інтерпретації мовних явищ у зв’язку із об’єктом аналізу, мовними фактами на принципах системності, єдності методології, логічності, послідовності, вибудувати типологію граматичних категорій та одиниць з урахування комунікативного аналізу. Основними завданнями вивчення дисципліни „Основи комунікативної лінгвістики” є такі: Розкрити загальні наукові проблеми, пов’язані із формуванням знань про комунікативні процеси. Виявити особливості організації засобів мови в різних типах спілкування в динамічних комунікативних ситуаціях. Розглянути питання, пов’язані з характеристикою кооперативного і конфліктного спілкування. Навчити практичному аналізу комунікативних ситуацій, які виникають у повсякденному житті чи зафіксовані в художній літературі. Виробити практичні навички безконфліктного спілкування під час дискусій у ділових розмовах, поглибити знання про культуру мовлення. Дати знання з ключових проблем синтаксису простого речення; ознайомитися із системою синтаксичних одиниць рівня сполучень слів. Визначити особливості та засади комунікативного синтаксису. Опрацювати ключові підходи до</p>	

визначення і типології базових синтаксичних одиницьсполучень слів. Засвоїти систему синтаксичних одиниць рівня сполучень слів та їх типологію. Уміти обґрунтувати з погляду комунікативного аналізу класифікацію традиційної та функціональної граматики сполучень слів.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики та літературного краєзнавства) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

Здатність спілкуватися державною мовою в усній і письмовій формах.

Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній і письмовій формах, у різних жанровостильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів.

Програмні результати навчальної дисципліни:

Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою усно й письмово, використовувати її для організації ефективної міжкультурної комунікації.

Розуміти основні проблеми філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови і літератури, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

Знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

Використовувати українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
Практичні заняття	18 год.
Самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
Третій	035 Філологія	Перший	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Комунікативна лінгвістика як наука	2	2	10
Тема 2. Комунікативна стратегія і тактики	2	2	10
Тема 3. Загальна характеристика різновидів комунікативних актів.	2	4	10
Тема 4. Комунікативні максими.	2	4	10
Тема 5. Мовленнєвий жанр. Загальна характеристика.	2	2	10
Тема 6. Текст як дискурс.	2	4	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу узгоджена з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. За вивчення дисципліни студенти отримують максимально 100 балів. Зокрема, за роботу на практичних заняттях – максимально 40 балів, за виконання самостійної роботи – 5 балів, за індивідуальне завдання – 5 балів, за залікову роботу – 50 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна робота охоплює кілька питань, пов'язаних із теорією комунікації.
Семінарські заняття	Вивчення і повторення теоретичних питань із опрацьованих тем курсу. Аналізування текстів, їх стильової належності, жанрової специфіки, смислової організації тексту та особливостей мовних засобів на різних рівнях.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовою допуску до підсумкового контролю є отримання позитивної оцінки зі всіх видів робіт (максимально 50 балів, мінімально 25 балів). На рейтингову оцінку впливає присутність здобувача на заняттях, активність на практичних заняттях, успішне написання контрольної роботи, вчасне і належне виконання самостійної та індивідуальної роботи, відсутність пропусків і запізнь на заняття.

Підсумковий контроль	Форма контролю: залік; форма здачі: письмова залікова робота – здійснення лінгвістичного аналізу тексту, виявлення в ньому прихованих смислів, розкриття онтологічних особливостей тексту (50 балів).
----------------------	--

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>. Форму письмового виконання роботи втілено на практичних, індивідуальних заняттях, під час написання контрольної, самостійної роботи чи виконання індивідуального завдання.

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримувати принципу академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно, доброчесно. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає «Комісія з питань етики та академічної доброчесності» при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять. Урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>. У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Бабій І. О., Голянич М. І., Стефурак Р. І. Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія. 2-ге вид, виправ. і доповнен. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2024. 336 с.
2. Бацевич Ф. Лінгвістика тексту: підручник / Флорій Бацевич, Ірина Кочан. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 316 с.
3. Бацевич Ф.С. Нариси з лінгвістичної прагматики. Львів : ПАІС, 2010. 336 с.
4. Белова А. Д. Комунікативні стратегії і тактики: проблеми систематики. Мовні і концептуальні картини світу. 2004. № 10. С. 11–16. 4. Гайдаєнко І. Канали комунікації та лексичні засоби їх вираження (на матеріала назв чуттєвої сфери). Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія “Лінгвістика”. 2007. Вип. 5. С. 174–180.
5. Борзенко С., Бабаєва Л. Формування когнітивної та комунікативної компетенції в іншомовній аудиторії шляхом лінгвістичного аналізу художнього тексту. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Лінгвістика». 2006. Вип. 4. С. 212-215.
6. Коломієць І.І. (уклад.). Основні лінгвостилістичні поняття і категорії (словник-довідник філолога). Умань : ВПЦ «Візаві», 2015. 202 с.
7. Лінгвістичний аналіз тексту: словник термінів / Голянич М.І., Іванишин Н.Я., Ріжко Р.Л., Стефурак Р.І. / за ред. М.І.Голянич. Івано-Франківськ: Сімик, 2012. 392 с.

Голянич Марія Іванівна, докторка
філологічних наук, професорка
кафедри української мови